

Gemeentebreed

De praktische kant van het ambt

K.J. Andringa

De nieuwe ambtsdragers zijn bevestigd en gaan met hun werk beginnen. In Houten hebben we de gewoonte om hun een korte introductie te geven, waarin onder meer de praktische kant van het ambt aan de orde komt. Want ouderlingen en diakenen zijn gewone mensen die te maken krijgen met dingen die ze, net als ieder ander, moeilijk vinden. Hoe ga je daarmee om? Onderstaand een kort stuk aan de hand waarvan ik tweemaal de introductie heb verzorgd.

Ieder mens is verschillend, zo ook iedere ambtsdrager. Ik breng e.e.a. naar voren over de praktische kant van het ambt en doe dat vanuit mijn eigen ervaring met twee ambtsperiodes. Het lijstje is niet uitputtend. Omdat ieder verschillend is, kun je met geheel andere aspecten te maken krijgen.

Over sommige praktische zaken heb ik inmiddels een eigen opvatting ontwikkeld (en ik schroom dan ook niet af en toe lekker moraliserend te zijn), die echter niet de jouwe hoeft te zijn. Desondanks hoop en verwacht ik dat je met onderstaande je voordeel kunt doen.

Roeping

Een heel belangrijk punt om steeds weer te bedenken, is dat je als ambtsdrager niet gevraagd bent om in het bestuur van de plaatselijke voetbalvereniging zitting te nemen, maar dat Christus zelf jou heeft geroepen om een stukje van zijn kerk te leiden. Dit besef is vooral belangrijk als niet alles lekker loopt, als mensen je naam en je werk door het slijk halen, als er vervelende brieven op de kerkenraad komen, als er in de gemeente grote conflicten of andere problemen zijn. Ik heb mij in moeilijke tijden vaak vastgegrepen in Gods Woord aan Elia, die het ook een poosje helemaal niet meer zag zitten: Ik heb nog veel kinderen van Mij die hun knieën niet voor Baäl gebogen hebben; ga terug en blijf je werk in mijn opdracht doen!

Pieken en dalen

Bij praktisch iedere ambtsdrager zie ik perioden van grote activiteit en perioden van dips. Ik herken het ook bij mezelf. Sommige perioden is niets te veel en ben je 3-4 avonden per week actief, andere perioden lukt het je niet eens om één bezoek per maand te brengen. Realiseer je dat het ambtsdrager zijn emotioneel een groot beroep op je doet. Daarom kun je het ook niet alleen. Je hebt elkaar als ambtsdragers nodig. Als jij in een dip zit, horen je collega-ambtsdragers daar aandacht voor te hebben en je voort te helpen. Vraag die aandacht ook (je collega's zijn wel herders, maar geen herdershonden; ze kunnen jouw probleem niet altijd ruiken). Op dezelfde wijze moet je aandacht voor je collega's hebben en hen voorthelven (probeer hier wel herdershond te spelen: let op de anderen en vraag hen of ze nog goed in hun vel zitten). Je kunt het niet alleen. Verzuim daarom ook niet de studiedagen en eventuele ontspannende activiteiten van de kerkenraad, je hebt ze nodig en anderen hebben jouw inbreng nodig.

Bezoekwerk

Voor veel ambtsdragers is het brengen van bezoeken het mooiste onderdeel van het werk. Je leert mensen goed kennen, je krijgt het voorrecht om diep door te spreken, om een kijkje te nemen in het eigen leven (gezin, relaties, gedachten, overtuigingen) van gemeenteleden. Ik beschouw dit altijd als een groot voorrecht. Een paar dingen heb ik in de loop van de tijd ontwikkeld:

- Houd van ieder bezoek aantekening. Je vergeet anders waar je het met mensen over gehad hebt. Teken kort aan wanneer je bij iemand bent geweest, waar het gesprek over ging, wat je hebt afgesproken, wat je hebt gelezen e.d.
- Ga in principe in elk bezoek voor in gebed. Leg de dingen die in het gesprek genoemd zijn, heel persoonlijk aan de Here voor. Met naam en toenaam. Bid niet in algemeenheden. Het komt weinig voor dat iemand met mensen bidt, jij bent waarschijnlijk de enige die dat doet (helaas). Verzuim het dus niet! Uitzondering kunnen wellicht situaties zijn waarbij mensen aangeven eigenlijk niet meer te geloven (maar zelfs dan zou ik nog wel met hen willen bidden, vraag dan of men dat goed vindt).
- Check regelmatig hoe jouw bijdrage in huis- en andere bezoeken valt. Schieten mensen er wat mee op? Als je ernaar vraagt, krijg je regelmatig heel opbouwende tips voor de manier waarop je bezoeken brengt.
- Wees niet te bang om door te vragen. Waar je dat in ‘normale’ contacten niet zo gauw zult doen, kun je als ambtsdrager meer naar de diepte graven. Mijn ervaring is dat dat meestal ook geaccepteerd wordt en daardoor aan het gesprek een grote meerwaarde gegeven kan worden. Mensen hebben meestal een hekel aan oppervlakkigheid van hun ambtsdrager (en terecht, lijkt me).
- Besteed goede aandacht aan kinderen. Vaak zitten zij er op huisbezoek het eerste gedeelte bij. In dat eerste gedeelte hoef je dus geen aandacht aan de ouders te schenken, dat komt straks wel. Bevraag de kinderen honderduit, ze willen meestal best veel van zichzelf vertellen. Ken hun namen en onthoud die, zodat je ze ook buiten het bezoek nog eens kunt aanspreken. Onze jeugdpastores hebben voor de ambtsdragers goed materiaal gemaakt om van tevoren aan de ouders en/of kinderen ter voorbereiding van het bezoek te geven.
- Besef dat alle informatie die je in een gesprek krijgt, vertrouwelijk is. Je spreekt er dus met niemand anders over; niet met je vrouw (zie ook onder), niet op de kerkenraadsvergadering. Wanneer je in situaties komt waarin je wel informatie met anderen wilt delen, vertel dat dan aan de betrokkenen (incl. de reden dat je het met anderen wilt delen).
- Wees trouw. Kom je afspraken na. In de (drie of) vier jaar van ambtswerk kost het tijd om vertrouwen op te bouwen. Als je niet trouw bent en niet doet wat je belooft, is het opgebouwde vertrouwen in een mum van tijd weer afgebroken.
- Maak met je maatje direct bij het begin van het seizoen een huisbezoekplanning: leg de huisbezoeken voor het hele jaar vast. Begin direct, want in het eerste halfjaar heb je vaak meer energie dan in het tweede halfjaar.

Pastoraat

Pastoraat is vaak niet gemakkelijk. Je kunt met situaties in aanraking komen waar je niet eerder mee te maken hebt gehad en die, naast een luisterend oor, ook een zekere deskundigheid van de ouderling vereisen (homofilie, huwelijksproblemen, verslavingsproblematiek etc.). Ik heb in het verleden soms schade aangericht door, niet gehinderd door enige kennis van zaken, verkeerde dingen te zeggen. Die zijn pastoranten soms lang bijgebleven en hebben de relatie verstoord. Een aantal tips:

- Bekwaam je in het pastoraat door hierover te lezen en door, als het enigszins mogelijk is, een cursus te volgen.
- Overleg met de predikant en/of met PPH-ers en/of jeugdpastores over lastige situaties. Maak werkafspraken: wie doet wat op een adres?
- Verwacht niet dat jij de problemen van de ander kunt oplossen. Je bent een luisterend oor, jij bent degene die noden aan de Here kan voorleggen en de ander kan stimuleren dat ook te doen. Hooguit kun je nuttige tips geven; wees echter niet al te teleurgesteld als de ander die tips niet heeft opgevolgd.
- Houd goed in de gaten dat je ambtsdrager bent en geen hulpverlener. Op het laatste vlak kun je je gemakkelijk vergalopperen.

Vergaderingen

De meeste ambtsdragers vinden vergaderingen niet leuk. Een paar tips om het leuker te maken:

- Neem de tijd om een vergadering voor te bereiden. Lees de stukken, bepaal je standpunt, formuleer je vragen. Zorg dat je je stukken bij je hebt op de vergadering. De bespreking van agendapunten wordt daarmee een stuk boeiender.
- De vergadering is vaak zo gestructureerd dat er echt gelegenheid is je zegje te doen. Vaak worden punten in rondes besproken, waarbij je van tevoren kunt aangeven of je in een ronde iets wilt zeggen. De voorzitter geeft je dan jouw beurt, waarin je de tijd hebt om jouw bijdrage te geven. Soms gaan vergaderingen in een rap tempo, dan is wel enige oplettendheid geboden om een beurt te krijgen.
- Wees niet benauwd voor al die ervaren broeders, die kunnen het best mis hebben (jij hebt tenminste nog een frisse blik).
- Benader vraagstukken niet (alleen) vanuit je eigen mening, maar vanuit de vraag wat goed is voor de gemeente. Betrek het effect van beslissingen op de gemeente in je standpuntbepaling.

Wat vertel je je vrouw?

Hangt sterk van je vrouw af. Als zij graag praat, kun je beter niet te veel vertellen. Als zij goed met vertrouwelijkheid kan omgaan, kun je meer vertellen. Het is in ieder geval wijs om weinig over andere gemeenteleden met je vrouw te delen (zie boven over vertrouwelijkheid). Zij moet ook weer met deze mensen omgaan en je maakt het haar erg moeilijk als ze van jou bepaalde dingen over hen weet. En afgezien daarvan, je maakt het andere gemeenteleden ook moeilijk met je vrouw om te gaan als zij (denken te) weten dat je vrouw meer over hen weet. Over zakelijke onderwerpen kun je best meer met haar delen. Bespreek gerust met haar je overwegingen om ergens voor of tegen te zijn, je strategie om goede dingen in de kerkenraad te bereiken e.d.

Hoe leer je het ambt?

- Gewoon door het te doen. Accepteer van jezelf dat je nog niet alles weet, vraag het gewoon.
- Veel bidden. Voor ieder bezoek. Leg eventuele moeiten en overwegingen in gebed aan de Here voor. Draag je wijk in het algemeen en de gemeenteleden daarin in het bijzonder aan de Here op.
- Lees consequent je Bijbel. Maak er elke dag even tijd voor vrij. Sta er desnoods een halfuur eerder voor op.
- Ken jezelf en benoem je zwakke punten (bijv. bijbelkennis, voorgaan in gebed, pastoraat, vergadervaardigheden, kennis van de kerkorde, kennis van de belijdenisgeschriften). Spijker deze punten bij door lezen, cursussen e.d. Maak gebruik van het aanbod van de kerkenraad, van bijvoorbeeld cursussen bij het Steunpunt Gemeenteopbouw.
- Schakel anderen in als bepaalde situaties jouw macht en inzicht te boven gaan.
- De kerkenraad biedt elk jaar een mentor (meestal een ex-ambtsdrager) aan nieuwe ambtsdragers aan. Maak hier gebruik van: als klankbord, adviseur, uithuilschouder!

Klaasjan Andringa was ambtsdrager in de gemeente van Houten.